

dira naspildura, matraka, zirri-borro ta antzekoak. Politikan, esaterako, batzuk ezkertar egin oi dira, beste batzuk eskuitar, eta beste irugarren batzuk erdi-bidetik jo nai dute. Baiña geiegikeriak be, naiz punta batetik naiz bestetik, errez sortzen zaizkigu. Bai, geiegikeri geienak onako garaien frutua dira. Bertan aurkitzen dute, jakiña, lur apatz ongarrtua, erne, azi ta ugaritzeko. Lenago argiak eta ezin-ikutuak zitzaizkigun uste ta ideiarik asko duda-mudan jartzeak agiri-agirian laguntzen die geiegikeriai.

Joandako urteotan batez ere gisa ontako geiegikeriak ugari izan diranik ezin dezakegu ukatu. Begira egunerokoak; begira telebixtak; irratiak ere egunero zabaltzen dizkigu olako zerak, dala gogorkerizaleok izan duten agermen bat, dala gizarte, politika, erri naiz erlijio barrutian izan duten erakuste bat. Gurean naiz kanpoan olako bitxiak ugari dauzkagu gaur. Eta ez gazteen artean bakarrik, zarrak ere tarteko dira sarritan.

* * *

Gauzak atondu naia ona izanik ere, geiegikeria beti da naskagarri. Zergatik? Norbaitek bide egin bear

du aurrelari, baiña geiegikeria, esan oi danez, eldu gabe dagon zer baiten frutua dugu. Edo obeki, berez onak diran gurari ta irrirts ase. gabeen ekarri matxarra: landu gabe geratu ziralako betetasun osoa lortu etzuten asmo leial batzuen er-nari.

Azkar azten da landare au, Ez du inorentzat ere lotsarik, ez begirunerik. Aurrera doa zirt eta zart, eldutze ta umodura onak berez bear duen denborari jaramonik egiteke, ezpaitu arte ta pazientzirik ortarako. Bizkor ibilli nai.

Alare, bizitzari begiratu ezkeron, naiz ikusiz ikasi dogunari, azkar ibilli nai au —dala politikan, dala literaturan, dala edozein gaietan— umekeria dirudi. Geiegikeriari loturik dabillena, aurtxo bat besterik ezpaita. Aur azia garerdikoa, baiña aurtxo bat, aur baten berezitasun guztiakin jartzea, naiz-ta tasan oiek sarri esaldutak izan. Txiki ta aundi auen ostean, alare, diferentzi au ikusi nahi zake: aurrak ba-du atsegin eta zoramenik; ez, ordea, olako adiñekoak.

Koska batean mugatua dirudi: bere arrimenak arriturik uzten du. Auxe du, izan ere, bere bizikera; ezin da bizi piri-para ta eten gabe

arrimenak saltzen eta zabaltzen jardun gabe; eskui-ezkerreko guztiak txunditu ta zipotza sartu erazi gabe ezin zaizu bizi. Orixe da aren jokabidea, oiek bere iskillu ta indar. Edatu ta zabaldu-ala, orraitio, euri-zaparrada ostean ur-musku-luak bezela itzali oi dira geiegikerizaleen asmo ta ekiñak; sustrai ga-beak diran ezkeron, ezin izan iraupen aundirik.

Sendotasuna ta iraupena zerk ematen ote dio bizitzari? Etsimen sakon andiak, uste bete ta osoak. Baita egikizunak berarekin dakarren erantzun-bearrak ere. Biotz onak, kemenak eta prestutasunak, naiz-ta txalogarriak izan, ezingo dio egundo ere segurantzarik eman.

* * *

Uste ta iritzi bitxi askoren jabe dugu geiegikeri-zalea. Bat dator gauza askotan, arekin eta onekin. Geienik gaiñera era batekora jartzen dute; gertakari soilak, konkretuak ere guztizkotu oi diruzte, danenak bai'litzan. Auen aurretik ezta inork ere olako oiurik bota; ezta inork ere beren antzera aurkitu, ain triste ta goibel, ain sabelmindurik. Munduari mandatu bat emateko jaioak dirala uste dute.

Atsegin zaie utsetik astea. Beren aurretik ezta inork izan; ezta ezer onik burutu. Dan guztia kutsuturik dago, loi ta zikin, ezin dezakegu arnasik artu; ezerk ere ez du baliorik. Neuk ezarriko diot bear duten balio ori. Bai ote? Guztia erre ta suntsitu bear da, oso-osorik erre ta suntsitu ere, ondoren izaki berriekin mundu berri bat eraiki ta osatzeko. Bai ote?

Onakoak ez dute federik, ez usterik, enuxu-banuxuko aldakuntza epetsuetan. Auentzat bizi barria, beti ere, eriotz baten ekarri ta ondorena dugu; ez edozelango eriotzarena gero, eriotza zakar batena baizik. Eriotza beti da zakar, gogor. Aurtxoak ere berdin egin oi dute, beren jolas eta jokatuak antolatzen dituztenean; geienik sarkaldeko —oesteko— lapur, gudari, iltzaille ta olakoen joko ta liskarrik dira gaur eder zaizkigunak.

Punta baten naiz bestean kokatuta dauden auek, batez ere, jator bitxi ta inork ez bezelako izan naiak berezitzen ditu. Jatortasun ori, baiña, ezta sustraitsua, azaletikoa baiña, geienez beintzat. Eta jatortasun —originalidade— ori kanpotiko asmu, egitamu ta saioetan dartzat; ezta barrura jotzen. Ortik, onakoen iritzi ta zerak eguneroko izparringi ta antzeko paperetan ba-

la-bala dabiltzanak ditugu. Ta ego-ki ta zuzena dala gizartearentzat? Gizonok egunean egunean dagigunak, ala olako zerbaitek, ote du garrantzi ta inportantzi geiago?

Oraindik ba-dituzte beste akats batzuk ere. Ez dute inoren premi-ñarik; asko dakite. Beren buruen jabe dira. Inoren bearrizan gabe bizi izateko aiñako erabakiak artzeko gai ditugu; besteak baiño geiago dira. Aurrerago jorik, oiek zakartzat jo ta ezetsi ere egiten dituzte. Besteak ez dira ezer. Gu bai gu!

* * *

Eta geiegikeri auen aurrean, zer egingo? Besoak gurutzetu ta nasai segi? Ezta bidezkoa. Ba-dute onik ere geiegikeri guztiak, naiz argoak naiz emengoak izan, naiz goitik naiz beetik etorri. Galderak dira. erantzun zai. Oien gogorkeriak ma-mitzen duten galdera zeatz-ez oien pean buru-auste ta kezka bat dago dardarka, argi-itx bat aditu naiean. Guk emango ote itz ori? Argia nai duenari ematea, ez al da errukizko egintza leiala? Laguntasun eske daukagunari eskua luzatzea, ez ote dugu eder?

Eta nola ekarri erdiko bidera, edo neurrira gogor-zale auker? Go-

gorkeriz ez, ezta geiegikeriz ere. Au eziña litzake. Gogorrean geuganatu nai izatea, zentzu gabeko jokabi-dea dugu; era au ezta arteza, ezta ona, gustiz kaltegarri ta makurra baizik. Jipoia berotu ta makillatu nai ginduzken argalkeri ta ezken gaiztoetan eroriko giñake, usterik gabe.

Onakoak ez dute zigorrik bear. Umeak zigor-aziz, ezer eskuratzen ote dugu? Beren nortasuna oso-tuez dijoan bitartean, dituzten kas-karkeriak aintzat artu ta abegi ona egin bear zaie umeai; landare gaz-teok zugatz egiteko, au da, ume gazte auker gizon egiteko ezta bide egokia ta interera onekoa egunero-ko akarra ta zigor-uhitua. Maita-sunak indar geiego dau; euliak ere ezpaitira ozpiñez arrotzen.

Auleri auker salbu andia bear dute; uste ta jolasmu artezak. Auetatik bat auker abetik gerala mugatuak, beartsuak, zerbaiz bear dugunak, eta palla izate au, zerbaiz au, beti ere, lan-jorantza-ko akulu dugula. Balta, bidendak, aringarri ta arnagarri ere, gaur giza-erant-zukizunari begiratu ezhera.

Garai txarra dugu gaur bizi izateko, latza ta irriskorra, egiazki. Baiña laztasun onek, eta gogo onak, guztioi erakutsiko digu bes-

teakin argiro jokatzen, zabal eta prestu izaten, maitasunezko loka-rriz alkar artu ta ulertzeko alegi-ñak egiten, ezbarditasunak arin-tzen. Gure gizartea orrela, bere politika, erri-artu-eman eta erlijio

aldetik begiratur, garbi ta obeagoa izango da noski. Ontan denok egin dezakegu zerbaiz, eta egin bearra dugu.

Bizkargi

Kristoren Eliza

ELIZA ZER DAN

Eliza zer da? Siñismendun Kristoren bazkuna, Aita Santua buru dalarik. Siñismendunen bazkun onek siñismen bardiña dau, sakramen-tu bardiñak eta buru bera.

Buru onen menpeko dira. Jesukristok sortu eban bazkun au, Jesu-kristoren aurretik ezta Elizarik. Ba-zaa Sinagoga judeutarren artean eta beste erri batzuetan be bizi-eran alako erlijioño bazzuk. Jesukristok munduan zala sortu eban Eliza ta Penitente-egunean adierazi. Moisek sortu eban Sinagoga, baiña lortuarentzat bakarrik. Agindu illunak eban Jaungoikoataz eta erri-aldezko legeetaz. Apaizak be ba-ebazan enda baten; lurreko ondasunak eskintzen eban; ez eukan sakramen-turik, barruko santutasuna ezartzeko beintzat. Sinagoga onek Jesukristo mundura etorri arte bakarrik iraun bear eban. Kristok mundu guztia-rentzat sortu eban Eliza; siñismen agria adierazten dau; siñismendunen salbaziñoa ta santutasuna dauz elburu. Edozein senditan sortu ta izan daiteke abadetza; arimaren aldeko ondasunak bakarrik eskintzen dauz; egizko sakramentuak daukoz.